

**การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการ
ท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร***
BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION FOR TOURISM ORGANIZATION
EFFICIENCY ENHANCEMENT OF TOURISM COMPANIES IN THE BANGKOK
METROPOLIS

จิตรกร วิจารณ์รงค์, วัชรินทร์ ชาญศิลป์, สมาน งามสนธิ
Chittakorn Vijannarong, Vatcharin Chansilp, Sman Ngamsnit
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: soda0.001@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปของประสิทธิผลการจัดการบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านได้แก่ การพัฒนา รองลงมาคือ ความพึงพอใจ และอยู่ในระดับมาก 3 ด้านได้แก่ การปรับเปลี่ยน การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ และประสิทธิผลตามลำดับ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการท่องเที่ยว พบว่า การจัดการของบริษัทท่องเที่ยว และหลักสัพพริสนธรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการจัดการท่องเที่ยวได้ร้อยละ 58.9 และ 74.6 (Adj. $R^2=0.589, 0.746$) 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการท่องเที่ยว คือ 1) หลักอัมมัญญา (รู้จักเหตุ) และหลักมัตตัญญา (รู้ประมาณ) บูรณาการเข้ากับ “การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว” 2) หลักอัตตัญญา (รู้ตน) บูรณาการเข้ากับ “ประสิทธิภาพ (การใช้ทรัพยากร) ของบริษัทท่องเที่ยว” 3) หลักอัสสัณญา (รู้ผล) และหลักบุคคลัญญา (รู้บุคคล) บูรณาการเข้ากับ “การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว” 4) หลักกาลัญญา (รู้กาล) บูรณาการเข้ากับ “การปรับเปลี่ยนของบริษัทท่องเที่ยว” 5) หลักปริสสัยญา (รู้ชุมชน) บูรณาการเข้ากับ “การพัฒนาของบริษัทท่องเที่ยว”

คำสำคัญ: การบูรณาการหลักพุทธธรรม; ประสิทธิผล; การบริหารจัดการท่องเที่ยว

*Received August 8, 2022; Revised August 27, 2022; Accepted August 27, 2022

Abstract

The objectives of this research paper were to study Buddha-dhamma Integration for Tourism Organization Efficiency Enhancement of Tourism Companies in Bangkok, conducted by mixed research methods.

The research results were as follows: 1. The general condition of the management effectiveness of tourism companies in Bangkok was found to be at a high level ($\bar{X}=4.19$). Two aspects were at the highest level, namely the development, followed by satisfaction aspects, and 3 aspects were at the high level, namely, aspects of adjustments, productivity or products and efficiency, respectively. 2. Factors affecting the effectiveness of tourism management were found that the management of tourism companies and the principle of Sappurisa-Dharma affected the effectiveness of tourism management with a statistically significant level of 0.05, which could jointly predict the effectiveness of tourism management at 58.9 per cent and 74.6 per cent (Adj. R2 = 0.589, 0.746). 3. Integration of Buddhist principles to promote the effectiveness of tourism management was as follows: 1) Dhammayuta (knowing the cause) and Mattanyutta (know moderation) principles integrated with "Tourism productivity or products" 2) Attanyuta (know oneself) principle integrated with "efficiency (resource utilisation) of tourism companies" 3) Atthanyata (no results) and the principle of Pukkalanayuta (knowing a person) was integrated with "Creating satisfaction for tourists" 4) The principle of Kalannyuta (knowing time) integrated with "Modifications of tourism companies" 5) Parisanyuta (knowing the community) integrated with "Development of a tourism company".

Keyword: Buddha Dhamma Integration; Efficiency; Tourism Administration

บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากประเทศไทยพึ่งพิงตลาดท่องเที่ยวจากต่างประเทศในระดับสูง ถ้าย้อนไปดูในปี 2562 รายได้ประมาณ 2 ใน 3 มาจากตลาดต่างประเทศ ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าสู่ประเทศประมาณ 39.8 ล้านคน สร้างรายได้รวม 2 ล้านล้านบาท ส่วนนักท่องเที่ยวไทยเดินทางรวม 172 ล้านคน-ครั้ง สร้างรายได้

ประมาณ 1 ล้านล้าน แต่หลังจากเข้าสู่ยุคโควิด-19 คนไทยต้องอยู่บ้านหยุดเชื้อเพื่อชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่สามารถเดินทางได้ส่งผลให้ปี 2563 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยเพียง 6.7 ล้านคน ในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศราว 95-100 ล้านคน-ครั้ง ส่งผลให้รายได้รวมจากการท่องเที่ยวหดตัวเหลือ 7.5 แสนล้าน หรือลดลงราว 70-80% จากปี 2562 (ยุทธศักดิ์ สุภสร, 2564)

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่ไม่สามารถคาดการณ์อนาคตได้อย่างแม่นยำ เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับตัว และหาแนวทางสร้างรายได้ที่แตกต่างจากในอดีต เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้แม้โควิด-19 จะยังดำเนินอยู่ ปี 64 จะเป็นเรื่องของ การปรับตัว ปี 65 เป็นเรื่องของ การเปลี่ยนแปลง การท่องเที่ยวหลังโควิด-19 จึงต้องมุ่งสู่ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในระดับประเทศจะต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น มุ่งหน้าสู่การท่องเที่ยวมูลค่าสูง (High value tourism) ใน 3 เรื่อง ทั้งมีมูลค่าสูงในเรื่องของเศรษฐกิจ มูลค่าสูงในเรื่องสิ่งแวดล้อม มูลค่าสูงในเรื่องของสังคม โดยอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีปริมาณนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม (Optimum scale) ภาพเดิมที่เคยเกิดในอดีตอย่างเช่น คนเยอะเต็มหาดก็จะหายไป หรือภาพการท่องเที่ยวที่ไปทรมานสัตว์ เอารัดเอาเปรียบ ถ้ามันอยู่บนการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบแล้วสิ่งนี้จะหายไปเหมือนกัน ทำให้เห็นภาพอนาคตท่องเที่ยวไทยหลังวิกฤตชัดเจน นักท่องเที่ยวคุณภาพจะเพิ่มมากขึ้น แนวทางการตลาดตอบกลุ่มเป้าหมายกำลังซื้อสูง สินค้าทางการท่องเที่ยวและธรรมชาติจะฟื้นฟูดี สวยงาม แตกต่าง หลากหลาย โดดเด่น และสามารถทำราคาได้ โดยประเทศไทยมีภาพลักษณ์ใหม่ที่สร้างมูลค่าการท่องเที่ยวได้สูงอย่างแท้จริง (ยุทธศักดิ์ สุภสร, 2564)

บริษัทท่องเที่ยวเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ กระตุ้น นักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทาง ดังนั้นการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร จึงต้องมีศักยภาพพร้อมทุกด้าน สำหรับการก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมั่นใจ สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงทุกด้านที่เกิดขึ้น โดยในอนาคตจะบริหารงานตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนา และการบริหารที่เน้นการพัฒนาแบบยั่งยืนตามที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง และต่อเนื่องตามเจตนารมณ์ของหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการในองค์กรจึงก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่เรียกว่า รูปแบบการบริหารจัดการยุคศตวรรษที่ 21 คือ การบริหารจัดการที่ปรับตัวเองได้ตลอดเวลา และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจึงต้องมีการกระจายอำนาจ และมีระบบการติดตามผลและตรวจสอบได้ รูปแบบของการบริหารยุคใหม่ จึงต้องการผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความมุ่งมั่น สามารถตัดสินใจได้ทุกสถานการณ์ มีอุดมการณ์ที่เข้มแข็ง มีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน สามารถทำงานได้รวดเร็วอย่างกลมกลืน

ที่เรียกว่า การบริหารเชิงบูรณาการ แบบมีทิศทางอย่างเบ็ดเสร็จ การใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการ ก็ถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา และช่วยเสริมสร้างแนวทางพัฒนาแบบยั่งยืนได้ ซึ่งในทางพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงหลักธรรมที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการของผู้บริหารไว้หลายประการ โดยเฉพาะหลักสัปปุริสธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในธัมมัญญสูตร ประกอบด้วย หลักธรรม 7 ข้อ คือ 1) ธัมมัญญตา (เป็นผู้รู้จักเหตุ) 2) อตถัญญตา (เป็นผู้รู้จักผล) 3) อตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักตน) 4) มัตตัญญตา (เป็นผู้รู้จักประมาณ) 5) กาลัญญตา (เป็นผู้รู้จักกาล) 6) ปริสสัญญตา (เป็นผู้รู้จักชุมชน) 7) ปุคคลปโรปรัญญตา (เป็นผู้รู้จักบุคคล) (ที.ปา. (ไทย) 11/330/333.) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับองค์กร โดยเฉพาะการนำหลักพุทธธรรมไปเป็นแกนกลางในการบูรณาการ สร้างกรอบแนวคิดนำไปเสริมสร้างคุณค่าสูงในการพัฒนาบริษัทท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

จากเหตุผลที่กล่าวมาในข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร” ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะมีการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ซึ่งเป็นหลักคำสอนหมวดหนึ่งในพระพุทธศาสนาเข้ามาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร คุณลักษณะ และในหน่วยงานต่างๆ สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้เกิดหลักในการพัฒนาองค์กรต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบริษัทท่องเที่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นที่เข้าไปในโครงการท่องเที่ยวด้วยด้วยการประยุกต์หลักสัปปุริสธรรมนี้จะส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทั้งองค์กรและชุมชนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) มีแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีกรทดลอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,885 ราย (สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563)

2.2) กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน

2.3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน กลุ่มนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน รวม 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) การจัดการของบริษัทท่องเที่ยว 3) หลักสัปปุริสธรรม 7 และ 4) ประสิทธิภาพการจัดการท่องเที่ยว ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร จำนวน 330 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูปหรือคน และสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Stepwise MRA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพทั่วไปของประสิทธิผลการจัดการบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.610) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านได้แก่ การพัฒนา ($\bar{X}=4.22$) รองลงมาคือ ความพึงพอใจ ($\bar{X}=4.21$) อยู่ในระดับมาก 3 ด้านได้แก่ การปรับเปลี่ยน ($\bar{X}=4.19$) การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.17$) และประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.17$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การจัดการของบริษัทท่องเที่ยวส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการจัดการของบริษัทท่องเที่ยวส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรการจัดการของบริษัทท่องเที่ยว	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.641	.167		3.846**	.000
การงบประมาณ (Xa7)	.193	.056	.215	3.439**	.001
ประสานงาน (Xa5)	.201	.052	.213	3.896**	.000
การจัดองค์กร (Xa2)	.177	.044	.203	4.015**	.000
การรายงาน (Xa6)	.186	.060	.191	3.100**	.002
การจัดกำลังคน (Xa3)	.084	.040	.095	2.092*	.037

Multiple R = .772^e R Square = .595 Adjusted R Square = .589 Std. Error = .391 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการของบริษัทท่องเที่ยวสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 58.9 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การงบประมาณ สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 21.5 รองลงมาคือ ประสานงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 21.3 การจัดองค์กร สามารถทำนายได้ร้อยละ 20.3 การรายงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 19.1 การจัดกำลังคน สามารถทำนายได้ร้อยละ 9.5 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = .641 + .139x_{a7} + .201x_{a5} + .117x_{a2} + .268x_{a6} + .084x_{a3}$$

$$Z = .215Z_{x_{a7}} + .213Z_{x_{a5}} + .203Z_{x_{a2}} + .191Z_{x_{a6}} + .095Z_{x_{a3}}$$

สมมติฐานที่ 2 การบูรณาการหลักสี่ปฐพีธรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการบูรณาการหลักสี่ปฐพีธรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรการบูรณาการหลักสี่ปฐพีธรรม	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.647	.118		5.484**	.000
รู้บุคคล (บุคคัลัญญาตา) (Xb7)	.214	.040	.265	5.406**	.000
รู้ชุมชน (ปริสัญญาตา) (Xb6)	.192	.048	.218	4.031**	.000
รู้กาล (กาลัญญาตา) (Xb5)	.177	.044	.206	3.997**	.000
รู้เหตุ (ธัมมัญญาตา) (Xb1)	.102	.036	.120	2.821**	.005
รู้ประมาณ (มัตตัญญาตา) (Xb4)	.081	.035	.101	2.280*	.023
รู้ผล (อตัณญญาตา) (Xb2)	.077	.037	.094	2.068*	.039

Multiple R = .886^f R Square = .750 Adjusted R Square = .746 Std. Error = .307
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า การบูรณาการหลักสี่ปฐพีธรรมสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 74.6 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า รู้บุคคล (บุคคัลัญญาตา) สามารถทำนายประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ รู้ชุมชน (ปริสัญญาตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 21.8 อันดับสามคือ รู้กาล (กาลัญญาตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 20.6 รู้เหตุ (ธัมมัญญาตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 12.0 รู้ประมาณ (มัตตัญญาตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 10.1 และรู้ผล (อตัณญญาตา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 9.4 ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = .647 + .214x_{b7} + .192x_{b6} + .177x_{b5} + .102x_{b1} + .081x_{b4} + .077x_{b2}$$

$$Z = .265Z_{x_{b7}} + .218Z_{x_{b6}} + .206Z_{x_{b5}} + .120Z_{x_{b1}} + .101Z_{x_{b4}} + .094Z_{x_{b2}}$$

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครได้ดังนี้ 1) หลักธัมมัญญาตา (รู้จักเหตุ) โดยบริษัทท่องเที่ยวต้องออกแบบรายการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับฤดูกาล เข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม รู้หลักการจัดการท่องเที่ยวตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลาย

น้ำ และหลักมัตตัญญูตา (รู้ประมาณ) โดยจัดทำรายการท่องเที่ยวยึดหลักคุณภาพเหมาะสมกับราคา บรูณาการได้กับ “การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว” 2) หลักอัตตัญญูตา (รู้ตน) บริษัทท่องเที่ยวต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีใจรักงานด้านบริการ และใช้ทรัพยากรในบริษัทให้เกิดประโยชน์สูงสุด บรูณาการได้กับ “ประสิทธิภาพ (การใช้ทรัพยากร) ของบริษัทท่องเที่ยว” 3) หลักอัตถัญญูตา (รู้ผล) บริษัทท่องเที่ยวต้องกำหนดธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหาร ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ประทับใจและกลับมาใช้บริการใหม่ และหลักบุคคลัญญูตา (รู้บุคคล) โดยพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเพื่อโอกาสในการพัฒนาองค์กร รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าใจความต้องการ บรูณาการได้กับ “การสร้าง ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว” 4) หลักกาลัญญูตา (รู้กาล) บริษัทท่องเที่ยวต้องลำดับความสำคัญในการบริหารจัดการ แก่ไขเหตุเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี แนะนำเวลาที่เหมาะสมให้กับนักท่องเที่ยว ใช้สื่อออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ตรงต่อเวลา ให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง บรูณาการได้กับ “การปรับเปลี่ยนของบริษัทท่องเที่ยว” 5) หลักปริสัญญูตา (รู้ชุมชน) บริษัทท่องเที่ยวต้องติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้รู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีข้อมูลกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้าบริษัท เข้าถึงชุมชนในแต่ละพื้นที่ การรู้ถึงวิถีชีวิตในชุมชนและให้ความเคารพ ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน บรูณาการได้กับ “การพัฒนาของบริษัทท่องเที่ยว”

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ สภาพทั่วไปของประสิทธิผลการจัดการบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านได้แก่ การพัฒนา รองลงมาคือ ความพึงพอใจ และอยู่ในระดับมาก 3 ด้านได้แก่ การปรับเปลี่ยน การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ และประสิทธิภาพ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษิต วิเศษคามินทร์ (2563) ที่พบว่า 1. ระดับประสิทธิผลการนำนโยบายการแก้ปัญหาจรรยาบรรณไปปฏิบัติโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านประสิทธิภาพ และที่เหลือน้อยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการปรับเปลี่ยน ด้านความพึงพอใจ ด้านการพัฒนา และด้านการผลิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหากังวาล ธีรธมโม (ศรชัย) (2558) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมทั่วไปของการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 ในปัจจุบัน มีจุดแข็ง คือ มีการส่งเสริมให้มีการศึกษา ปรียัติธรรมและอบรมภาคปฏิบัติ

ภาวนาธรรมแก่พระภิกษุสามเณรภายในสำนัก เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมมีความเอาใจใส่ในการเผยแผ่พระธรรม คณะสงฆ์สนับสนุนการอบรมหลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์ ส่วนจุดอ่อน คือ บางสำนักมีอาคารไม่สามารถรองรับผู้มาปฏิบัติธรรมจำนวนมากได้ อาคารที่พิกมีสภาพเก่าทรุดโทรม เครื่องอำนวยความสะดวกมีไม่เพียงพอ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) การจัดการของบริษัทท่องเที่ยวสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 58.9 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การงบประมาณ สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 21.5 รองลงมาคือ หน่วยงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 21.3 การจัดองค์กร สามารถทำนายได้ร้อยละ 20.3 การรายงาน สามารถทำนายได้ร้อยละ 19.1 การจัดกำลังคน สามารถทำนายได้ร้อยละ 9.5 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตสวโร (2558) ที่พบว่า แนวคิด ทฤษฎีการบริหารประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ส่วนการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหาร ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนภายในที่เรียกว่า ปรโตโมสะ คือการได้แรงบันดาลใจจากผู้อื่นประกอบกับโยนิโสมนสิการ ส่วนภายนอก ได้แก่ หลักหลักพุทธบริหาร คือการใช้อิทธิบาท 4 เพื่อการวางแผน ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 เพื่อป้องกันความเสื่อม ใช้หลักสาราณียธรรม 7 เพื่อความปรองดองในหมู่คณะ ใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อความโปร่งใส และปัญญา 3 เพื่อการพัฒนา กระบวนการบริหารงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุกฤษฎี พิเศษสุกฤษฎี (2560) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญในการก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทั้งในด้านการบริหารองค์กร การบริหาร การผลิต การบริหาร การตลาด การบริหารลูกค้า การบริหารบุคคล และการบริหารการเงิน ข้อดีของการบริหารตามหลัก TQM ทำให้เกิดการพัฒนาคูณภาพของสินค้าหรือบริการให้ลูกค้าพึงพอใจสูงสุด เป็นการทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขัน มีความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยิ่ง

2) การบูรณาการหลักสัปปริสธรรมสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 74.6 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า รัฐบาล (บุคคล (บุคคลัญญา) สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ รัฐบาล (บุคคลัญญา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 21.8 อันดับสามคือ รัฐบาล (บุคคลัญญา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 20.6 รัฐบาล (บุคคลัญญา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 12.0 รัฐบาล (บุคคลัญญา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 10.1 และรัฐบาล (บุคคลัญญา) สามารถทำนายได้ร้อยละ 9.4 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ แก้วนะ (2564) ที่พบว่า การบริหาร

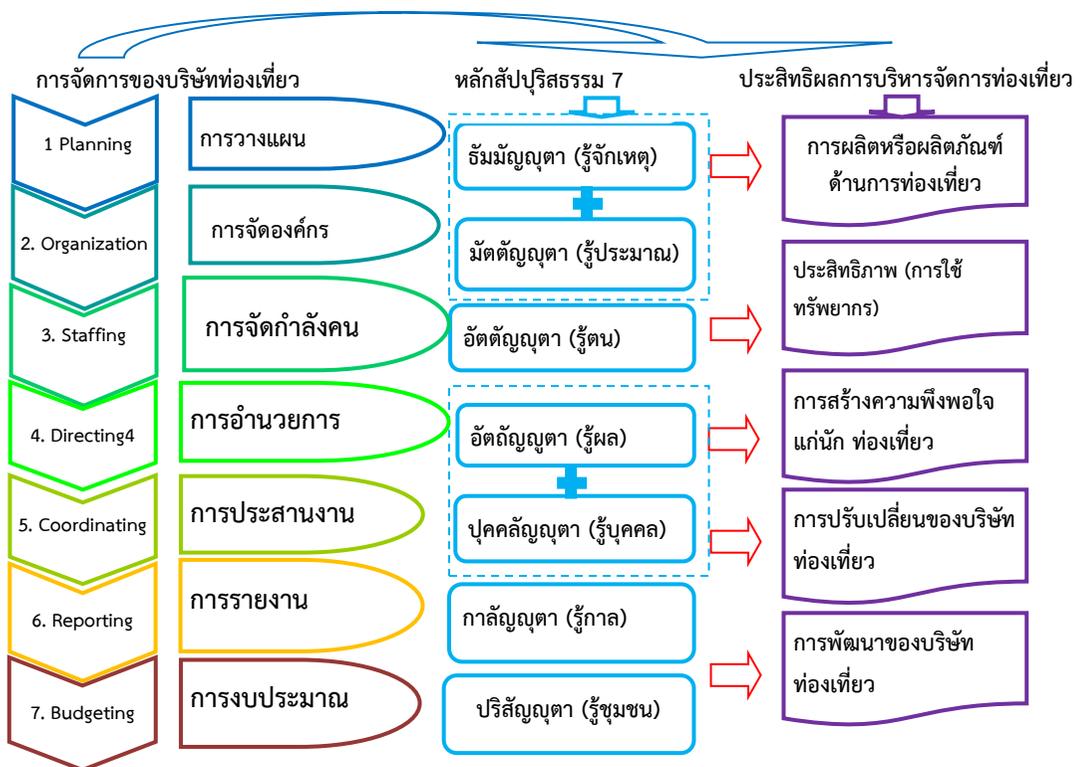
เทศบาลตามหลัก สัปปริสธรรม ประกอบด้วย รู้จักเหตุ (ธัมมัญญาตา) รู้จักผล (อัตถัญญาตา) รู้จักตน (อัตตัญญาตา) รู้จักประมาณ (มัตตัญญาตา) รู้จักกาล (กาลัญญาตา) รู้จักชุมชน (ปริสัญญาตา) และรู้จักบุคคล (ปุคคลัญญาตา) ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยรวมร้อยละ 21 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนัด ไชยพันธ์ (2561) ที่พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำหลักสัปปริสธรรม 7 และผละ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน จะส่งผลและก่อให้เกิดหลักการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ในการทำงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะมีหลักการ กฎเกณฑ์ในการทำงาน รู้ถึงสถานภาพความรู้ ความถนัด ความสามารถ ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น ตลอดจนในการสั่งการหรือมอบหมายงานหรือการบริหารงานต่าง ๆ จะมีความเหมาะสมและสมกับงานนั้น ๆ ตลอดจนมีความคุ้มค่า พอประมาณ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอธิบายผลได้ดังนี้ การบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครได้ดังนี้ 1) หลักธัมมัญญาตา (รู้จักเหตุ) โดยบริษัทท่องเที่ยวต้องออกแบบรายการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับฤดูกาล เข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มรู้หลักการจัดการท่องเที่ยวตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ และหลักมัตตัญญาตา (รู้ประมาณ) โดยจัดทำรายการท่องเที่ยวยึดหลักคุณภาพเหมาะสมกับราคา บูรณาการได้กับ “การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว” 2) หลักอัตตัญญาตา (รู้ตน) บริษัทท่องเที่ยวต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีใจรักงานด้านบริการ และใช้ทรัพยากรในบริษัทให้เกิดประโยชน์สูงสุด บูรณาการได้กับ “ประสิทธิภาพ (การใช้ทรัพยากร) ของบริษัทท่องเที่ยว” 3) หลักอัตถัญญาตา (รู้ผล) บริษัทท่องเที่ยวต้องกำหนดธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหาร ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ประทับใจและกลับมาใช้บริการใหม่ และหลักปุคคลัญญาตา (รู้บุคคล) โดยพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเพื่อโอกาสในการพัฒนาองค์กร รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าใจความต้องการ บูรณาการได้กับ “การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว” 4) หลักกาลัญญาตา (รู้กาล) บริษัทท่องเที่ยวต้องลำดับความสำคัญในการบริหารจัดการ แก้ไขเหตุเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี แนะนำเวลาที่เหมาะสมให้กับนักท่องเที่ยว ใช้สื่อออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ตรงต่อเวลา ให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง บูรณาการได้กับ “การปรับเปลี่ยนของบริษัทท่องเที่ยว” 5) หลักปริสัญญาตา (รู้ชุมชน) บริษัทท่องเที่ยวต้องติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้รู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีข้อมูลกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้าบริษัท เข้าถึงชุมชนในแต่ละพื้นที่ การรู้ถึงวิถีชีวิตในชุมชนและให้

ความเคารพ ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน บูรณาการได้กับ “การพัฒนาของบริษัทท่องเที่ยว” สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดเถรานุวัตร (สุเทพ สุเทวมณี) (2560) ที่พบว่า พระสงฆ์นักพัฒนาได้สังเคราะห์หลักการทํางานจากทฤษฎี POSDCORB และประยุกต์ใช้กับหลักสัปปุริสธรรมมาเป็นหลักในการทํางานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ทำให้การทํางานของพระสงฆ์นั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข ในขณะที่เดียวกันยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับพระสงฆ์นักพัฒนาให้มีแนวทางการทํางานที่เป็นรูปธรรม มีกฎเกณฑ์ในการทํางาน มีเป้าหมายที่ชัดเจนตลอดจนยอมรับสิ่งใหม่และการเปลี่ยนแปลง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร

สรุปได้ว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ การบริหารจัดการท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. หลักอัมมัญญาตา (รู้จักเหตุ) โดยบริษัทท่องเที่ยวต้องออกแบบรายการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับฤดูกาล เข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม รู้หลักการจัดการท่องเที่ยว ตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ และหลักมัตตัญญาตา (รู้ประมาณ) โดยจัดทำรายการท่องเที่ยวยึด หลักคุณภาพเหมาะสมกับราคา บูรณาการได้กับ “การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว”

2. หลักอัตตัญญาตา (รู้ตน) บริษัทท่องเที่ยวต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้าน ภาษาต่างประเทศ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีใจรักงานด้านบริการ และใช้ทรัพยากรในบริษัทให้ เกิดประโยชน์สูงสุด บูรณาการได้กับ “ประสิทธิภาพ (การใช้ทรัพยากร) ของบริษัทท่องเที่ยว”

3. หลักอถัฏญญาตา (รู้ผล) บริษัทท่องเที่ยวต้องกำหนดธรรมาภิบาลเป็นหลักในการ บริหาร ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ประทับใจและกลับมาใช้บริการใหม่ และหลักบุคคลัญญา ตา (รู้บุคคล) โดยพัฒนาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเพื่อโอกาสในการพัฒนาองค์กร รวมทั้ง ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าใจความต้องการ บูรณาการได้กับ “การสร้าง ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว”

4. หลักกาลัญญาตา (รู้กาล) บริษัทท่องเที่ยวต้องลำดับความสำคัญในการบริหาร จัดการ แก้ไขเหตุเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี แนะนำเวลาที่เหมาะสมให้กับนักท่องเที่ยว ใช้สื่อ ออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ตรงต่อเวลา ให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวได้อย่าง ถูกต้อง บูรณาการได้กับ “การปรับเปลี่ยนของบริษัทท่องเที่ยว”

5. หลักปริสัณญาตา (รู้ชุมชน) บริษัทท่องเที่ยวต้องติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ รู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีข้อมูลกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้าบริษัท เข้าถึงชุมชนในแต่ละพื้นที่ การรู้ถึงวิถีชีวิตในชุมชนและให้ความเคารพ ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน บูรณาการได้ กับ “การพัฒนาของบริษัทท่องเที่ยว”

นอกจากนั้นยังต้องอาศัยการจัดการของบริษัทท่องเที่ยวอีก 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organization) 3) การจัดกำลังคน (Staffing) 4) การอำนวยการ (Directing) 5) การประสานงาน (Coordinating) 6) การรายงาน (Reporting) 7) การงบประมาณ (Budgeting)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปในระดับมหภาคที่เกิดขึ้นทั่วโลก ทั้ง กระบวนการกลายเป็นเมือง การพัฒนาของเทคโนโลยีและนวัตกรรม สังคมสูงวัย หรือการ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้นบริษัทท่องเที่ยวควรปรับเปลี่ยนรูปแบบและโปรแกรม เพื่อให้ตรงกับกระบวนการคิดและตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เลือกท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ๆ ได้

2. ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคเอกชนมีโปรแกรมอนุรักษ์เป็นของตนเอง หรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์กับโครงการของหน่วยงานอื่น การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้าใจและรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การลดการใช้พลาสติก การลดการใช้พลังงาน และการส่งเสริมการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. บริษัทท่องเที่ยวควรเลือกคนทำงานที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงานที่มีภายในบริษัท และควรมีการพัฒนาคนให้สามารถทำงานในตำแหน่งอื่นๆ ได้ด้วยเมื่อมีเหตุจำเป็นและเป็นการลดต้นทุน และควรจ่ายค่าตอบแทนแก่บุคลากรอย่างเหมาะสมตามงานที่ได้รับมอบหมายด้วย

2. บริษัทท่องเที่ยวควรมีการอำนวยความสะดวกด้วยการดูแลการทำงานของพนักงานของตนเองอยู่เสมอ สอบถาม สังเกตการทำงาน หากมีข้อผิดพลาดให้รีบเข้าช่วยแก้ไข ไม่ตำหนินจนมากเกินไปแต่ใช้คำว่าทำให้ข้อระวังในการทำงาน หากผลงานออกมาดีให้มอบรางวัลเป็นขวัญและกำลังใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงอัตลักษณ์ของเมืองที่มีแนวโน้มในการกลายเป็นเมือง เพื่อมองหาโอกาสและความเป็นไปได้ในการผลักดันเมืองเหล่านั้นให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว รวมถึงทำความเข้าใจใน DNA ของเมืองเหล่านั้น เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเมืองและรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านพัฒนาเมืองสำหรับการท่องเที่ยววิถีเมืองตามกรอบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเมือง โดยศึกษาด้านการบริหารจัดการจุดหมายปลายทาง ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเทคโนโลยีและธุรกิจรูปแบบใหม่

เอกสารอ้างอิง

ณัด ไชยพันธ์. (2561). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูปลัดเถรานุวัตร (สุเทพ สุเทวเมธี). (2560). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของพระสงฆ์ นักพัฒนาในภาคเหนือตอนล่าง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสมุห์วัลลภ จิตส์วโร. (2558). *การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาแก้ววาล ธีรธมฺโม (ศรชัย). (2558). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภานุภุชญาณี พิเศษภูษิตกุลชัย. (2560). *วิเคราะห์รูปแบบการบริหารตามหลัก TQM เชียงพุทธ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูษิต วิเศษคามินทร์. (2563). *ประสิทธิผลการนำนโยบายการแก้ปัญหาจราจรไปปฏิบัติของ กองบังคับการตำรวจจราจร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุทธศักดิ์ สุภาสร์, อัปเดตเรื่องราวความเป็นไปและภาพอนาคตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. สืบค้น 28 ตุลาคม 2565, จาก : <https://www.workpointtoday.com/tat-interview-tourism-future/>
- สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). *ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทย ไตรมาสที่ 4 ปี 2562*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สุวรรณ แก้วนง. (2564). *การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปริยธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd. ed.). New York: Harper and Row.